УДК 364.63-053.6

Кудря А.А. *здобувач першого*
(бакалаврського) рівня вищої освіти
3-го року навчання
Науковий керівник: Чемодуров О.М. *к.е.н., доцент*
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ З МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИХ СІМЕЙ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Адаптація студентів з малозабезпечених сімей у закладах професійної освіти є важливим і водночас чутливим напрямом роботи сучасного освітнього середовища. Ці студенти часто стикаються з комплексом труднощів, як матеріальних, так і психологічних. Соціально-економічна нестабільність, відсутність належної підтримки з боку родини, низька самооцінка, страх бути неприйнятим у новому колективі все це негативно позначається на їх здатності адаптуватися до умов навчання та успішно реалізовувати себе в освітньому процесі.

Зазвичай у більшості таких студентів можуть виникати внутрішні бар'єри, слід виокремити сором'язливість, невпевненість у власних силах, знецінення власних досягнень. Це, у свою чергу, формує в них вразливість до стресів, підвищену тривожність, емоційну замкненість або навіть протестну поведінку. У таких умовах завдання педагогічного колективу полягає не лише у передачі знань, а у створенні безпечного і підтримуючого середовища, де кожен студент почуватиметься не «біднішим», а рівноправним і цінним учасником навчального процесу.

Педагог має виступати не лише як викладач, а й як наставник - той, хто бачить за академічними результатами глибші потреби особистості. Важливо акцентувати увагу не лише на навчальних досягненнях, а й на розвитку емоційної сфери студента: формуванні впевненості у собі, внутрішньої мотивації, навичок спілкування, самопрезентації, вміння працювати в команді. Важливу роль у цьому процесі відіграє тісна співпраця педагогів із психологами.

Роль психолога у професійній освіті вкрай значуща. Студенти, які перебувають у стані емоційної напруги, потребують не лише разової консультації, а системного психоемоційного супроводу, який триває протягом усього періоду навчання. Психологічна допомога має включати як індивідуальні консультації, так і групові заняття, тренінги на розвиток стресостійкості, самоповаги, комунікативних навичок, вміння долати життєві труднощі.

Окрему увагу необхідно приділяти процесу соціалізації таких студентів. Їх активна участь у позанавчальних видах діяльності - гуртках, творчих студіях, волонтерських ініціативах, студентському самоврядуванні це все може сприяти зміцненню соціальних зв'язків, розширенню кола спілкування та формуванню нових соціальних ролей. Це дозволяє студентам відчути свою значущість, повірити у власні сили та знайти своє місце в колективі.

Водночас адаптація не може бути ефективною без забезпечення базових матеріальних потреб. Стипендії, соціальні виплати, безкоштовні навчальні матеріали, пільгові умови проживання у гуртожитку - це елементарні, але надзвичайно важливі чинники, що забезпечують комфорт і стабільність у навчальному процесі. Без них важко говорити про рівні умови старту для всіх студентів.

Важливо також формувати в закладі освіти культуру взаємодопомоги та поваги до різноманітності. Це передбачає виховання у всіх учасників освітнього процесу - студентів, викладачів, адміністрації - толерантного ставлення до тих, хто опинився у складних життєвих обставинах. Сприятливе мікросередовище, де панують співчуття, взаєморозуміння та підтримка, знижує ризик соціальної ізоляції таких студентів та сприяє формуванню у них позитивної самооцінки.

Крім того, інтеграція у навчальні програми тем, пов'язаних з розвитком емоційного інтелекту, критичного мислення, здатності до саморефлексії та

саморозвитку, сприятиме не лише адаптації студентів, а й формуванню їхньої життєвої стійкості та впевненості у майбутньому.

Отже, адаптація студентів з малозабезпечених сімей - це не разовий захід, а тривалий і комплексний процес, що вимагає професіоналізму, емпатії та командної роботи педагогічного колективу. Поєднання психологічної підтримки, педагогічної чуйності, соціальної відповідальності та гнучкої освітньої політики створює передумови для того, щоб кожен студент, незалежно від своїх стартових умов, зміг розкрити потенціал, реалізувати себе у майбутньому професійному житті та відчути, що його цінують і підтримують. Саме в цьому полягає справжня мета сучасної психолого-педагогічної роботи.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко, В. П., Лук'янова, Л. Б., & Сухомлинська, О. В. (2019). Філософія освіти в сучасному світі. Київ: Видавничий дім "Слово".
2. Зязюн, І. А., Карамушка, Л. М. (2018). Психолого-педагогічні засади розвитку особистості студента. Київ: Наукова думка.
3. Національна академія педагогічних наук України. (2020). Соціальна адаптація студентської молоді: Теоретико-методичний аспект. Київ: ІППО НАПН України.
4. Rogers, C. R. (1961). On becoming a person: A therapist's view of psychotherapy. Boston: Houghton Mifflin.
5. Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Psychological Review, 50(4), 370–396. https://doi.org/10.1037/h0054346

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025